

Si bé el mercat turístic rus és menor, el nombre de persones procedents del país ex-soviètic creix cada any al País Valencià i a les Illes. La badia de Palma i la comarca del Baix Segura solen ser les destinacions triades per una comunitat discreta que mira de desempallegar-se de la imatge que els vincula a les màfies relacionades amb la neteja de capital.

En cerca de l'or de Moscou

La petita Maria s'entreté amb un trencaclosques acolorit mentre la Irena i l'Andrei (tots noms ficticis a petició d'ells mateixos) se la miren asseguts al sofà de l'apartament que fa menys d'un any van estrenar a Guardamar del Segura. Els acabats de les cadires i el vellut del sofà denoten el gust que hi impera. És la segona volta que hi

vénen, a la seua residència de vacances, i semblen ben satisfets de la inversió que van fer. "Vam sospesar els pros i els contres i al final uns amics ens van acabar de convèncer. Anàrem a una oficina immobiliària, els explicàrem el tipus de producte que volíem, ens invitaren a venir tres dies per a ensenyar-nos aquesta promoció i ja som ací", explica Irena.

Són a Guardamar Hills, una urbanització formada per quatre blocs d'edificis a dos quilòmetres de la platja. La promotora és Larrosa, un grup immobiliari que darrerament s'ha especialitzat en la construcció d'habitatges per a clients russos. El preu mitjà són 300.000 euros, si bé un àtic hi pot arribar a mig milió d'euros. Els residents disposen de piscina, spa, gimnàs, pàdel i minigolf i totes les llars són equipades amb domòtica. La factura mensual de les despeses de la comunitat és de 250 euros, un preu gens negligible si es té en compte que la majoria d'inquilins (n'hi ha molts de russos, però també

EFE

Una ciutadana russa observa a Torrevella un automòbil de fabricació soviètica a l'entrada del local habilitat per a exercir el dret a vot a les eleccions presidencials del 2008.

britànics i algun espanyol) no s'hi està més de dos mesos per any.

És el cas de la Irena (35 anys, mestressa de casa) i l'Andrei (39 anys, enginyer en una empresa de telecomunicacions). Han volat des de Sant Petersburg a Madrid i des d'allí a Alacant per a estar-s'hi set dies. Ells formen part del creixent nombre de russos que s'han deixat seduir per la benignitat de l'oratge i uns preus més assequibles que no els de la Costa Brava o la Costa Daurada. Catalunya, i molt especialment Barcelona, són un imant per a la majoria dels russos, però, a poc a poc, tant el País Valencià com les Illes es van obrint camí entre els potencials turistes procedents de l'est. En el cas de l'arxipèlag, només des de gener a setembre, 90.000 russos desembarcaren als aeroports balears, xifra que contrasta amb els 25.000 de l'any 2005 o amb els 9.000 de l'any 1999. De fet, el creixement és més espectacular si tenim en compte que Natalie Tour, el majorista de viatges russos cap a l'estat espanyol, hi preveia un volum de turistes de 35.000 per al 2011. Pel que respecta al País Valencià, el flux durant l'any 2010 va ser de 36.000 russos, és a dir, gairebé el doble de la xifra registrada el 2005.

Un mercat selecte. No són, en termes absoluts, xifres llampants en relació amb el volum de turistes habituals per aquestes contrades. Britànics i nòrdics (en el cas del País Valencià) i alemanys (en el cas balear) continuen essent majoria. I, amb tot i amb això, tant els poders públics com la iniciativa privada –i especialment des del sector immobiliari– han centrat l'atenció cap a ells perquè tenen més poder adquisitiu i representen un perfil de turista més sofisticat. Si bé resulta complicat d'especificar, la majoria dels qui arriben ara corresponen a una classe de turista familiar (al País Valencià, un 40% tenen edats compreses entre 25 anys i 44, mentre que el 36% és més gran de 45) i discret, que gaudeix del sol i la platja i d'anar a comprar però que, alhora, també té sensibilitat per les manifestacions culturals i patrimonials. Res a veure amb el turisme auster de la tercera edat o amb el de joves de baix poder adquisitiu que, a base de necieses com el *balcóning* o l'abús etílic, donen mala fama a aquestes destinacions. A les Illes la presència dels russos és especialment notable a la badia de Palma (que ocupa els municipis de Calvià, Pal-

EL TEMPS

Tanca publicitària anunciant una urbanització

La mala fama de la màfia

El perfil dels russos que visiten i, en ocasions, s'estableixen a casa nostra ha canviat força aquests darrers quinze anys. Al cap i a la fi, de russos fa temps que n'hi ha d'establerts als Països Catalans. Ara bé, mentre en l'actualitat el turista –tant si és de vacances com si és resident– que s'intenta captar majoritàriament és de classe mitjana i mitjana-alta, amb capacitat de despesa, els qui s'hi instal·laren a final dels 90 i principi dels 2000 eren russos molt adinerats que compraven mansions multimilionàries, conduïen cotxes de primera gamma, volaven amb avions privats i, si s'esqueia, com va passar a Altea, fins i tot es feien construir esglésies ortodoxes. Eren, molt sovint, persones vinculades a les màfies russes dedicades a la

neteja de capital que van trobar en la intensa activitat immobiliària de casa nostra una pantalla immillorable per a desenvolupar la seua activitat amb certa impunitat. "El que interessava a aquests grups de poder emergents (que barregen l'acció criminal amb la legal, l'economia amb la política) era crear bases de rereguarda per a mantenir fora de perill patrimoni i família", segons que explica José J. Sanmartín, professor de la Universitat d'Alacant, assessor de governs en seguretat i professor de serveis d'intel·ligència.

Torrevella i Mallorca esdevingueren bases d'operació per a les màfies ex-soviètiques gràcies sobretot a la impunitat amb què van poder actuar fins ben entrada la primera dècada del

mil·lenni. Així, l'any 2008, l'operació *Troika*, que va comportar la detenció a Calvià del rus Gennàdios Petrov i més gent a Màlaga, Madrid i Alacant, va portar al desmantellament de la quarta organització mafiosa més important del món. El grup, que utilitzava 500 empreses pantalla que es dedicaven a la neteja de capital per a enviar-lo a Suïssa i Panamà, es va desmantellar en una operació que va comptar amb la col·laboració de l'FBI i de les policies de Suïssa, Rússia i Alemanya.

Al Baix Segura, la connivència amb què la màfia russa es va trobar per part dels responsables polítics va legitimar la seua imbricació en alguns sectors empresarials i molt especialment en l'immobiliari. Les venjances violentes entre faccions de les màfies, però també amb empresaris locals, han esdevingut fenòmens com més va més habituals a Torrevella, una població de 101.000 habitants que a l'estiu arriba

a Guardamar del Segura.

a 650.000. El resultat és, segons les estadístiques de la policia, que un veí de Torrevella té vint voltes més de possibilitats de morir violentament que no un madrileny. “El fenomen mafiós té un efecte crida. Allí on troben cau uns, n’arriben més per a procurar-se la seguretat per a la neteja dels seus negocis i de les seues vides. El problema és que alguns grups mafiosos també han importat les tècniques de treball”, explica Sanmartín, que adverteix que “les màfies són més esteses ara que fa cinc anys, però han modulat les seues manifestacions”. No ho creu així el president de Procosta, Antonio Navarro, per a qui “la màfia russa està molt menys implantada que no ens volen fer creure”. Els russos, assegura, no tenen grans inversions immobiliàries a Torrevella. “Hem de fer un esforç per a llevar-nos eixa mala imatge”, diu.

ma i Lluçmajor) i, en menor mesura a Cala d’Or, Alcúdia, les platges de Muro i Can Picafort. Al País Valencià, la màxima concentració és a les comarques del litoral alacantí. Al costat dels pubs anglesos i els quioscos amb premsa alemanya, són cada vegada més habituals immobiliàries amb rètols en ciríl·lic, empreses de serveis que tramiten visats o que agiliten la burocràcia. Els seus clients són turistes de vacances i, cada cop més, turistes residencials que volen adquirir un habitatge com el de la Irena i l’Andrei. Al País Valencià l’aspiració és de triplicar la xifra de turistes d’aquí a cinc anys, segons els plans de la conselleria de turisme. A les Balears, les accions de promoció a Rússia es remunten a la segona presidència de Matas (de fet, és en un viatge d’una delegació oficial a Moscou de l’any 2004 que té l’origen el *cas Rasputín*).

Una comunitat en ascens. “A llarg termini, els russos poden esdevenir una comunitat com l’anglesa perquè hi ha una perspectiva de creixement molt

gran”, afirma Iúlia Prokopenko, una estudiant que prepara a la Universitat d’Alacant una tesi sobre el turisme rus, alhora que treballa per a una agència russa. “Al contrari que els mercats angles i nòrdic, la majoria dels russos no disposen de segona residència. Hi ha molta gent que pot venir i vol venir. Ara cal saber-los captar a través de les fires i de la promoció en els mitjans de comunicació, on fins ara no són presents en absolut”, explica aquesta jove moscovita. Segons Prokopenko, l’estat espanyol és la vuitena destinació dels russos, si bé és la cinquena en la modalitat de sol i platja, darrere de Turquia, Egipte, Tailàndia i Itàlia. “Les xifres d’Itàlia són molt semblants a les d’ací, Tailàndia és massa lluny i Turquia i Egipte són vistos com a països massa inestables i insegurs. Espanya, que té més bones infraestructures i ofereix garanties jurídiques, està en molt bona situació per a convertir-se en el lloc de referència per als russos”, assegura. Amb tot, la barrera idiomàtica i la millora de les connexions aèries —a l’estiu hi ha tres vols setmanals que connecten l’Altet amb Moscou i un cada dues setmanes a l’hivern, amb un cost que oscil·la entre 450 euros i 600— són assignatures pendents.

En alguns llocs, com ara la comarca del Baix Segura, el mercat rus s’ha convertit en una taula de salvació per al sector immobiliari. L’any 2009, un de cada dos habitatges venuts a estrangers foren adquirits per russos, segons dades de Procosta, l’associació de promotors i constructors de la zona. “En aquests moments, Rússia no pateix la crisi europea com els anglesos o els nòrdics —explica el president de Procosta, Antonio Navarro—. Són gent que disposen de liquiditat i que, pel cap baix, paguen al comptat el 50% de l’habitatge. La seua demanda serveix per a vendre estocs i animar les empreses solvents perquè inicien noves promocions. Alguns compren sobre plànol, que es una cosa que aquí no vàiem de feia temps. La majoria busquen habitatges entre 100.000 euros i 250.000, a primera línia de platja i que estiguen per estrenar.” És l’or de Moscou, que torna a casa en forma d’inversió immobiliària.

*Violeta Tena
Miquel Payeras*